

Minnisblað vegna fundar í félags- og tryggingamálanefnd Alþingis 3. febrúar 2011

Rannsóknarstofnun og barna og fjölskylduvernd (RBF) fagnar framkomnu frumvarpi til breytinga á barnaverndarlögum. Í frumvarpinu eru mikilvæg ákvæði gerð skýrari og túlkun ákveðinna ákvæða fest í sessi. Þá eru í frumvarpinu ýmis nýmæli sem eru til þess fallin að auka frekar vernd barna og styrkja málsmeðferðina. Í þessu sambandi er ástæða til að nefna sérstaklega eftirfarandi atriði:

- 5. gr. frumvarpsins um stöðu og vernd barna sem koma hingað til lands eða eru hér á landi án forsjáraðila sinna.
- Ákvæði sem tengjast tilkynningaskyldu:
 - sérstaklega ákvæði er varða þungaðar konur
- 26. gr. um skiptan sérfróðra meðdómsmenn
- Ýmis ákvæði sem varða börn í fóstri eins og:
 - 39. gr. um að fósturforeldrar verði aðilar að máli fósturbarnsins þegar fjallað er taka á ákvörðun um umgengni þess við kynforeldra
 - samræma greiðslur til fósturforeldra
 - skýrari reglur um greiðslu skólakostnaðar fósturbarna
- Breytta verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga á uppbyggingu úrræða

RBF vill sérstaklega fjalla um þann kafla frumvarpsins sem varðar mat og eftirlit með gæðum, úrræðum og vistun barns utan heimilis.

Sú umræða sem verið hefur um aðstæður barna sem vistast hafa utan heimilis á vegum opinbera aðila, og þær skýrslur sem unnar hafa verið á vegum forsætisráðuneytisins vegna heimila eins og Breiðavíkurheimilisins, Heyrnleysingaskólans, Silungarpolls o.fl. sýna svo ekki verður um villst hversu varnarlaus þessi börn eru. Upplýsingar frá Barnaverndarstofnu og úr ísl. rannsóknnum sýna einnig að barnaverndarstarfsmann hafa í takmörkuðum mæli rætt við börnin sjálf og þau eru afar litlum mæli þátttakendur í ákvörðunum um þau úrræði sem valin eru þeim til stuðnings. Frumvarpið leggur áherslu á að talað sé við börnin í meira mæli en áður og leggur t.d. til að börn í fóstri verði heimsótt a.m.k. tvisvar á ári, sem er aukning frá því sem verið hefur. Engu að síður er mikilvægt að tryggja markvisst eftirlit með aðstæðum og líðan allra barna sem vistast utan heimilis. Það er líka mikilvægt að þetta eftirlit verði með líðan barnanna og umönnun þeirra, hvort þau fái þá þjónustu sem þau eiga rétt á, svo sem skólagöngu og með úrræðinu sjálfu eins og hvort sé fyrirbyggjandi verkferlum o.fl. Nauðsynlegt er að eftirlitið fari fram *algjörlega óháð þeim aðilum sem bera ábyrgð á úrræðinu sjálfu* hvort heldur það er sveitarfélag eða ríki. Eftirlitið þarf að vera á höndum fagaðila sem hafa góða þekkingu á stöðu barna og börnum í vanda, barnaverndarkerfinu og meðferð. Ekki er raunhæft að ætla að aðeins einn aðili sinni eftirlitshlutverkinu og huga þarf að því hvort eftirlitið eigi einnig að varða börn í fóstri eða börn sem vistuð eruð skv. númerandi 84 grein, þ.e. í allt að þrjá mánuði.

Loks vill RBF undirstrika mikilvægi þess að tryggja málaflökknum fjármagn til þess að unnt verði að sinna þeim mörgu flóknu og ólíku verkefni sem varða velferð barna og foreldra.

Eileen Munro – endurskoðun á barnaverndarkerfinu í Bretlandi

<http://www.education.gov.uk/munroreview/downloads/Munrointerimreport.pdf>

